

ופעילות הסברה לתושבים באשר לדרך השלכת סוגי הפסולת השונים. יש להתאים התקשרויות חוזיות עם קבלני הפסולת כך שהפסולת תפונה בהתאם להסדר ההפרדה שקבעה הרשות, ובו בזמן יש להתקשר עם הגוף המוכר.

בהכנת התכנית והחישובים הכלכליים בכל רשות מקומית יש לזכור כי חוק האריזות מעביר את אחריות המימון של פסולת האריזות המופרדת - מהרשות המקומית אל התעשייה. יחד עם העלייה בהיטל ההטמנה המשולם בגין כל טון פסולת מוטמן (מכ-70 ₪ לטון כיום ועד ל-90 ₪ לטון, לפני הצמדה, בשנת 2015), תביא ההפרדה במקור ברשות המקומית, תוך תקופה קצרה אם לא באופן מיד, לחיסכון גם בטיפול בשאר הפסולת ולעלייה באיכות הסביבה של כלנו.

לצורך יישום החוק הוקם במשרד אגף אריזות, שתפקידו לוודא כי החוק ייושם. על פי חוק האריזות, נדרשים היצרנים והיבואנים לדווח למשרד להגנת הסביבה על חומרי האריזה ועל הכמויות ששווקו בכל שנה. נתונים אלה מצטרפים לדיווחים על כמויות הפסולת המתקבלים מאתרי ההטמנה, מתחנות המעבר וממפעלי המחזור, ויוצרים מאגר מידע חכם באשר לחומרים המשווקים, לכמויות הפסולת ולאופן הטיפול בה, שיאפשר את התאמת צעדי המדיניות בכל עת לצורך קידום המחזור.

ברור כי הדרך לא קלה, ובמיוחד לא בצעדים הראשונים שהמסגרת החדשה לטיפול בפסולת נבנית בהם. כל רשות מקומית נדרשת להכין תכנית לטיפול בפסולת שתתאים למאפייני הרשות ולתושביה, וליישם את התכנית תוך הצבת מכלים להפרדה במקור

מפעל למיין פסולת ביתית מעורבת בקפריסין | צילום: מלה גירשטיין

חוק האריזות שעבר בכנסת בינואר 2011 הוא חוק סביבתי המבוסס על יישום עיקרון של 'אחריות יצרן מורחבת'. עיקרון זה, המטיל את האחריות לעלויות הסביבתיות הנגרמות עקב ייצור מוצרים, על היצרנים המייצרים אותם, הטיל על יצרנים ועל יבואנים של מוצרים ארוזים לשוק הישראלי חובות דיווח ועמידה ביעדי מחזור של חומרי האריזה השונים שבהם הם משתמשים. לאור חובות אלה, פעלו היצרנים והיבואנים הגדולים בישראל, יחד עם התאחדות התעשיינים בישראל, להקמת חברת ת.מ.י.

חוק האריזות - יישום העיקרון 'אחריות יצרן מורחבת' על-ידי היצרנים והיבואנים

קובי דר

מנכ"ל תאגיד מחזור יצרנים בישראל בע"מ (ת.מ.י.)
Kobi@TMIR.org.il

לקבוע הסדרי איסוף של פסולת האריזות שהופרדה במקור ולאוג לפינויה לתחנות מעבר ומיון, שם תטופל פסולת האריזות ותועבר למחזור.

כפי שכבר צוין לעיל, הרשות המקומית והגוף המוכר מחויבים להתקשר ביניהם בהסכם שנוסח אושר על-ידי המשרד להגנת הסביבה, ולפיו הגוף המוכר יממן את ההסדרים שתקבע הרשות המקומית בכל מה שנוגע לפסולת האריזות. פסולת האריזות שתאסף תועבר לידי הגוף המוכר, והגוף המוכר יהיה אחראי למחזור פסולת האריזות שתגיע לרשותו.

חשוב להדגיש כי תנאי מרכזי לעמידת הגוף המוכר ביעדי המחזור הוא כי הרשויות המקומיות יקבעו ויישמו את ההסדרים שלעיל ביחס לפסולת האריזות, וכן ינקטו בפעילות הסברה ואכיפה כדי לוודא את שיתוף הפעולה של האזרחים ביישום הסדרים אלה.

בימים אלה פועלת ת.מ.י.ר לקידום התקשרויות עם רשויות מקומיות אשר מיישמות הסדרי הפרדה לפסולת אריזות בתחומן על פי אמות המידה להסדרי הפרדה, כפי שהוגדרו על-ידי המשרד להגנת הסביבה בתנאי ההכרה של ת.מ.י.ר, ומפורסמים באתר האינטרנט של המשרד. עד כה חתמה ת.מ.י.ר על הסכמים עם 10 רשויות מקומיות שמתכננות ליישם עד סוף השנה הסדרי הפרדה בכ-150,000 משקי בית (מעל חצי מיליון תושבים).

יישומו של הסדר הפרדה בתחומי הרשות המקומית הוא מהלך הנדרש על פי החוק. קצב יישום החוק ברשויות המקומיות נדרש להיות מהיר ביותר כדי לאפשר ליצרנים וליבואנים לעמוד ביעדי החוק. עם זאת, יש לזכור כי מדובר במהלך מורכב הדורש הצבת תשתיות, חינוך והסברה, הקצאת אמצעי אכיפה נאותים ונגישות למתקני קצה שיטפלו בפסולת המופרדת. כיום יש בישראל מספר מצומצם של מתקני קצה לטיפול בפסולת אריזות מופרדת. קולות קוראים שפרסם המשרד להגנת הסביבה להקמת מתקנים כאלה אמורים לספק מענה לצורך זה.

התקשרות עם יצרנים ויבואנים

כדי לקיים את חובות המימון המוטלות על הגוף המוכר, עליו להתקשר עם יצרנים ויבואנים שחובות חוק האריזות חלות עליהם. יצרנים ויבואנים אלה חייבים במימון כל ההוצאות של ת.מ.י.ר. נכון להיום התקשרה ת.מ.י.ר בהסכם עם מעל ל-250 חברות. החרות הללו מדווחות על כ-250,000 טון אריזות בשנה שהוכנסו על-ידן לשוק, זאת כאשר משקלן של כלל האריזות שמגיעות לשוק הישראלי בשנה מוערך על-ידי ת.מ.י.ר בכ-750,000 טונות. נתונים אלה מתעדכנים מדי יום, עת יצרנים ויבואנים נוספים מצטרפים לת.מ.י.ר, כפי שנדרש מהם על פי חוק האריזות.

- תאגיד מחזור יצרנים בישראל בע"מ (חל"צ - חברה לתועלת הציבור). תאגיד מחזור זה יקיים, על-פי חוק האריזות, את חובות החוק עבור כלל היצרנים והיבואנים בישראל. לפני כחצי שנה, ב-1.12.2011, קיבלה ת.מ.י.ר את ההכרה לפעול כגוף מוכר.

יעדי המחזור בחוק האריזות, חוק שמבוסס על התחיקה האירופית בתחום, גם הם מתכנסים ליעדי המחזור האירופיים. החל בשנת 2011 ועד לשנת 2015, בקצב הולך ועולה, על התעשייה והמסחר בישראל לפעול בשיתוף פעולה עם הרשויות המקומיות בישראל ועם תושבי המדינה, ולהנחיל הרגלי הפרדת פסולת בבתי התושבים, שיאפשרו הגעה ליעדי המחזור (טבלה 1).

התקשרות עם רשויות מקומיות

על פי חוק האריזות, כל רשות מקומית מחויבת לקבוע וליישם הסדרים להפרדה במקור, שבמסגרתם תופרד הפסולת שנזרקת על-ידינו, האזרחים, לפחי האשפה. עוד מחויבת הרשות המקומית

טבלה 1. יעדי המחזור לכל חומר, כאחוזים מסך משקל החומר שהוכנס לשוק הישראלי לצורכי אריזה חד-פעמית

שנת 2015 מאילך	שנת 2014	שנת 2013	שנת 2012	יעד המחזור	סוג חומר האריזות
60%	55%	50%	40%		זכוכית
60%	55%	50%	40%		נייר
60%	55%	50%	40%		קרטון
50%	45%	40%	30%		מתכת
22.5%	22.5%	22.5%	22.5%		פלסטיק
15%	15%	15%	15%		עץ
60%	55%	50%	40%		סך חומרי האריזה הממוזרים